

gebruiken ten grondslag ligt, waarmee niet gezegd is, dat ik ze op dien grond waardeloos acht. Bovendien kan ik, die geen medicus ben, niet precies beoordeelen in hoeverre de toepassing dier therapie gevaarlijk is.

EVERARD GEWIN.

Naschrift van de Redactie. Zonder ons in de kwestie partij te stellen geven we op verzoek van den heer Gewin aan dit „Ingezonden“ plaats.

PERS-SCHOUW.

De Kersten en de Roomschen.

De Schaafsma schrijft in de Geref. Kerkbode van de classis Brielle over de uitdrukking van de Kersten:

Ons Gereformeerde volk heeft los van Rome den strijd te kampen tegen on- en bijgeloof.

Da Sch. voegt hieraan de volgende opmerkingen toe:

In G. Stockmann's: Erlebnissen und Gesichten des Propheten Daniel, wordt verwezen naar een werk van Kaulen uit 1891, dus al een 34 jaar oud. Dit werk: Assyrien und Babylonien, is geschreven door Dr. Prof. Franz Kaulen, huijsprelaat van den Paus, en hoogleraar te Bonn. De Kersten weet of kan er zich van overtuigen, dat in dit werk op de meest treffende manier felle slagen worden toegebracht aan de moderne schriftkritiek, dat op strengwetenschappelijke wijze het pleidooi gevoerd wordt voor Bijbel-echtheid en Bijbelwaarheid, om dan zegerend te komen tot het slotgetuigenis: Maar het Woord des Heeren bestaat in eeuwigheid.

De literatuur-opgave van geschriften, die in dit boek verwerkt zijn, bestaat in lijnen druk ruim 20 bladzijden. En ook de inleiding op O. en N. Testament van denzelfden schrijver staat op beslist geloovig en streng wetenschappelijk standpunt. Nu vraag ik aan De Kersten, is hij van oordeel dat deze geleerde, ook al wijkt hij van ons af in bepaalde roomsche leerstukken, een bondgenoot tegen de macht van Bijbel-onkenning is, ja, of neen?

In 1923 verscheen, uit het Fransch vertaald, „De geheimzinnige wetenschap der Phara's“, door abbé Th. Moreux. Ook dit werk bedoelt niets anders dan het pleidooi te voeren voor Christelijke wetenschap. Het getuigt van hooge waardeering voor wat van rechtzinnig-protestantische zijde op dit gebied wordt geleverd, en citeert op de laatste bladzijde nog het woord van De Lapparent, een beroemd beoefenaar van geologie en palaeontologie; zoo ik in 40 regels een overzicht moest geven van de meest vaststaande ontdekkingen van de geologie, dan zou ik het verhaal van Genesis overschrijven, d.w.z. van de schepping der wereld, zooals Mozes die verteld heeft.

Zou ook De Kersten niet van oordeel zijn, dat tegenover den steeds aanwasenden stroom van ongelooft en Bolsjewisme Moreux erkend kan worden als een bondgenoot van wien kracht uitgaat, ook al is hij roomsch?

De Kersten te verstandig, om hier de tegenwerping in te brengen, dat wij tegen de gedachte van onze Gereformeerde vaders ingaan. In een historisch-critische studie over den strijd tusschen Voetius en Descartes heeft Dr. A. C. Duker er op gewezen dat Voetius het niet versmaad heeft de hulp van een Roomsche in te roepen.

„Ik acht de Kersten te verstandig, om...“ zegt de Schaafsma. Ik zou dat wel hopen. Maar weten is iets anders. Hij moest maar eens een Roomsche leestaal inloopen na een visite aan een openbare.

Een lezer dien ik zeer dank, zendt mij den preciezen tekst van Van Ledensteijns vers, dat mijn hypothesen rechtvaardigt, en mijn zelfcorrectie ook. Hier is het:

Den Naakten Jesus of Aandagt op Joh. 19:23.
Aan D. Samuel Doreslaar op zijn Bedenkingen daar over, 19 Maart 1652.

I.

Vermogend Goud, dat om uw glans geprezen
Uw Dienaars kluytstord, en had mij wel eer,
Gevangen, mij zal na dees tijd veel meer
Den Naakten Jesus wezen.

II.

Na dat ik dien had in mijn oog gekregen,
Straks was den Amethyst bezwaakt, en 't zonk
Al wat te voeren preuts en pragtig blonk,
Voor 's Naakten Jesus zegen.

III.

„Laat hem, dien 't lust, na groote Schatten
delven,

„En wensch geen Scapter nog geen groot gebaar
Van Magt, geen pragtig Kleed van Jesus; maar
Den Naakten Jesus zeiven.

IV.

Wat mogt gij, Babel, dus uw Heyl vermindren,
En kiest, en kust, een Doek, een Lomp, een Staf,
Die Jesus aan die Schelmen schonk: en gaf
Zig zeiven Naakt zijn Kindren.

Het blijkt, dat de bedoeling van het vers, afgedacht van de vraag, of ze juist is, beter zou begrepen zijn, als de laatste strofe in „De Banier“ niet was weggelaten.

„Kerkelijk eachel“.

In de „Geref. Kerkb.“ voor de classis Brielle schrijft de Schaafsma:

Bij vele gelegenheden heeft men nog geen psycholoog te spij, om na eenig verkeer de slotsom te maken, die en die zijn Hervormd, die en die daarentegen zijn Gereformeerd.

Waar ligt dat nu aan?

Aan de kleding? Dat zou natuurlijk mogelijk zijn, maar waarschijnlijk is het niet. Er zijn Gereformeerden, die leven uit het idee van zekere kleurvrijheid, en ik heb Hervormden gekend, zelfs moderneren, die in kleding een zekere strengheid, om niet te zeggen stijfheid voorstonden.

Aan de taal dan? Dat zou iets meer kans hebben, en vroeger wezen we er al eens op, dat ook de uitwendige spraak openbaar maakt.

Toch zit het niet in de taal alleen, of in de taal voornamelijk.

Het eenheidstype voor beide groepen schuilt wat dieper, dan een enkele los daarheen geworpen uitdrukking.

Voor zoover het mij mogelijk was waarnemingen te doen, viel mij op, dat er tweeërlei eenheidstype is in betrekking tot het getuigen over de waarheid, en de belijdenis van de hope der heerlijkheid.

En dat ook weer, niet als regel zonder uitzonderingen, maar als regel met uitzonderingen, die den regel bevestigen.

Ik denk me een groep Hervormden van verschillende nuances, lichtere en zwaardere, ook enkele zeer strenge er bij. Een toespraak, een predikatie, een trouwrede zal dan aan het standpunt van den spreker geen twijfel overlaten. Maar niet zoo gauw wordt een bespreking meer algemeen, of altes niveau leert, en men moet zoeken om in de woorden van dezen of gene ook maar iets te vinden van de scherpte waarmee men elkaar bestrijdt zodra de richtingsbelangen in 't geding komen. Waarbij dan nog komt, een groote gemakelijkheid bij de strengste en stijfste om direct en volkomen den juisten wereldtoon te treffen. Trouwens ook in het stoffelijke experimenteren de streng orthodoxen in die kringen niet bepaald zonder succes.

Denk daartegenover nu een even talrijke groep Gereformeerden. Ook onder hen zal onderscheid zijn op te merken. Voor en onderwerpt, andere verschillen van vroeger of later datum, maar niet zodra een levenscrisis ter sprake komt eenheid in geloof, uitzicht op de hope der heerlijkheid. Ontmoet ze in een sterfhuus waar men een kind betreurt, en hun gedachte gaat uit naar de Doopbelofte, ze vinden het niet bijzonder maar gewoon om er over te spreken; komen ze bij iemand die zwaar ziek is, ze doen een poging om afloep en de gevolgen bij eeuwigheidslicht te bezien; is da bespreking meer algemeen, dan houden ze zich niet in overgeestelijke dingen, maar ze laten zich gaan, zonder er zich om te bekreunen, of men instemt of afkeurt.

Ongetwijfeld ligt dat onderscheid in levensuiting voor een groot deel aan den invloed van het gemeenschapsleven.

En het zal zich sterker doen gevoelen, naarmate het gemeenschapsleven scherper wordt onderkend, en hooger wordt gewaardeerd. Daarvoor bestaat trouwens gebiedende noodzaak. Met Zondag 21 belijden we van de gemeenschap der heiligen: dat allen en elk geloovige aan al zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Dat is dus voor eerst het gemeenschapsleven; alle; dat is dan vervolgens het persoonlijk: elk.

Wat we met elkander hebben, verleent ons een eerheidsstempel dat uitkomt te midden van groote verscheidenheid. Eenigen tijd geleden reisde ik met een anderen predikant der Oud-Gereformeerden. Reeds voor het uitwendige eene verschijning, die aandacht trok. Een driekante steek, vroeger algemeene domi-

needsdracht (tenminste gedurende zekere tijd), knie-pantalon, keurige lange zwartzijden kousen, en nette lage schoenen. Na een lang gesprek, waarin hij de dingen soms anders noemde en besprak als wij het doen, vroeg ik hem: Hoe zou het toch komen, dat gij en andere oud-gereformeerden die ik wel eens ontmoet, al zegt ge de dingen ook anders dan wij, toch altijd weer op een Evangelisch standpunt uitkomt terwijl de zwaren onder de zwaren in het oude genootschap altijd den indruk maken van 't diepst van hun hart wettich te zijn? Zonder zich een oogenblik te bedenken, gaf hij ten antwoord: Dat komt omdat zij met hun kerkelijk standpunt uit een verbroken werkverbond leven en wij niet. Deze uitspraak van dezen ouden broeder laat ik geheel voor rekening van hem die ze uitsprak. Maar wel moet ik zeggen: ze gaf mij veel te denken.

Inderdaad, de uitspraak van den oud-gereformeerden „dienaar“ laten we precies als zijn steek graag voor eigen rekening. Met het werkverbond worden onwettelijke en onverbondsmatige goorheltoeren bedreven.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Dwingelo: cand. J. Attiena te Hl. en cand. G. Ubbeek te Dieren.

Zwolle: J. Ubbels te Varsseveld en W. H. den Houting te Huizum.

Beroepen te:

De Lier: T. J. Petersen te Wollega.

Dwingelo en Onderdendam: cand. J. Attiena te Hl.

Nierbi: W. Oosterheert te Ter Apel.

Oudeg: (Sm.): H. Steen te Zoutkamp.

Serooskerke (W.): C. J. Wielinga te Zierikzee.

Tienhoven: cand. E. L. Smelik te Santpoort.

Reibsum: J. H. Krosse te Leidschendam.

Aangenomen naar:

Lollum e.a.: H. Th. van Munster te Echten.

Bedankt voor:

Raamsdonk: J. H. Donner te Breda.

Zwolle: Dr. J. Hoek te Soest.

Intrede te:

Pijnacker: cand. A. Dercksen H.M. Tekst 2 Petr. 1:19.

Schoonhoven-Willige-Langerak: J. C. Aalders. Tekst 1 Sm. 12:23 en 24.

Vlissingen: P. N. Kruijswijk. Tekst Rom. 5:5.

Zwolle: (vac. K. J. Kaptein): Dr. J. Hoek te Soest.

Neemt beroep in overweging. Cand. A. H. Pema, door de classis Leeuwarden preparatoir getuigen en met algemeene stemmen beroepbaar verklaard in de Geref. Kerken, zal gaarne de Kerken, voorgaan in de Bediening des Woords. Voorts is hij bereid een eventueel beroep in overweging te nemen. Zijn adres is: Willemskade 29, Leeuwarden.

— Cand. E. L. Smelik, Kruidbergweg 15, Santpoort, neemt gaarne een eventueel beroep uit de Geref. Kerken in overweging.

Emeritaat. Door de classis Franeker der Geref. Kerken werd op de meest eervolle wijze het gevraagde emeritaat verleend aan Dr. E. Buurma, van Achlum, op grond van diens 40jarige ambtsbediening.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Werkendam: B. van Neerhof te Ternouzen en A. de Blaas te Vlaardingen.

Beroepen te:

Grand Rapids (2e maal): B. van Neerhof te Ternouzen.

Herkingen: J. Franje te Barneveld.

Aangenomen naar:

Dirksland: A. de Bloois te Vlaardingen.

Afscheid van:

Aagterkerke: R. Kok. Tekst 2 Tim. 2:8.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Aalsmeer (toez.): J. F. Roth te Almkerk.

Lienden: J. G. R. Langhant te Mijdrecht.

Rotterdam (vac. G. v. d. Giessen): Dr. S. F. H. J. Beris.

Laach v. d. Sprekel te Haarlem.

Tierkgaast (toez.): O. W. C. v. d. Veen te Nieuw-Stadskanaal.

Aangenomen naar:

Rouveen: K. van As te Dirksland.

Wadenoyen: cand. W. Th. Hoek te Nijega (Small).

Zoethoude: cand. E. H. Mulder te Den Haag.

Zwaagwesteinde (toez.): H. W. M. Hapkes Jr te Zandvoort.

Bedankt voor:

Eierland (Texel): cand. W. Th. Hoek te Nijega (Small).

Hattem: J. Kat te Vlaardingen.

Hil bij Eerboek (toez.): C. J. Lassechuit te Garrewa.

Lexmond (toez.): E. V. J. Japchen te Hei- en Boicou.

Oudewater (vac. M. Ruiskool): G. Alers te Nieuw-Lekkerkerk.

Jubilea:

2 Aug. Dr. H. v. Ejck v. Heslinga, 40 jaar.

De Heere verblijdde ons door de voorspoedige geboorte van onzen Zoon, **HARMANNUS**.

G. MEIMA.
G. R. MEIMA—VAN NER.
Groningen, 22 Juli 1925.
H. W. Meidagstraat 7a.

N.V. „REFORM“
Dir. E. BOERMA
Groningen Amsterdam
Heerenstraat 58. Rokin 70
Dames en Heeren-
kleedermakerij
Coupons door het ge-
hele land te ontbieden

GLAS IN LOOD.
Geschilderd en gebrand Glas.

J. BROERE - ROTTERDAM
Opgericht 1896

DIJKSTRAAT 115—117—119
Telefoon 2407.

Uitgave van **OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.**

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Paedagogiek voor aanstaande en jonge Chr. Onderwijzers,

door **W. A. VAN WIJK,**

Leeraar aan den Cursus voor de Hoofddake te Goes.

Prijs (576 blz. gr. 8°) f 6.—

Heeren Leeraren, die bij de opleiding ten opzichte van het nu zoo vooraanstaande vak Opvoedkunde wenschen gebruik te maken van een werk, dat zowel voor de nieuwe examens alsook voor de praktijk der opvoeding en het onderwijs in onze Chr. Scholen groote voldoening kan schenken, gelieven niet te verzuimen, met dit boek in allen ernst kennis te maken, en het zoo spoedig mogelijk op hun lessen in te voeren.

Ook in geen enkele schoolbibliotheek mag dit werk ontbreken. Elke school behoort een of meer exemplaren ter beschikking te hebben van het personeel.

**GROEN
ELOUT
MACKAY
KUYPER
LOHMAN
DE VISSER**

Van bovenstaande pleitbezorgers van het Christelijk Onderwijs lieten wij **GROOTE PORTRETTE** vervaardigen in koper-diepdruk. De prijs van dit zestal portretten in lijst (buitenmaat 37 x 46 c.m.), verpakt in kist, bedraagt f 30.— inclusief emballage. — Bestellingen kunnen onmiddellijk worden uitgevoerd.

GOES.

OOSTERBAAN & LE COINTRE.

GEEN ADVERTENTIE

In „DE REFORMATIE“ blijft zonder resultaat, omdat zij door **DUIZENDEN** wordt gelezen!!

**VRAAGT PRIJS!
en ONTWERPEN!**

GLAS IN LOOD voor
KLEIN- en GEBRAND-GLAS
NAAM- en VENSTERSCHAP
AL JOHNS VAN DER MEER
LEEUVARDE
GRAENTSWAL 57-59
AVONDSE BEZOEK: 18-19
VRIJDAG- en ZATERDAG-
VRIJDAG- en ZATERDAG-
VRIJDAG- en ZATERDAG-

**Parochie-inde
of Kerkspits**

Een woord over den toestand
de toekomst der Kerk
in de groote steek

door

Dr. C. LINDER

Pred. bij de Geref. Kerk te

Prijs f 0.35.

Uitgever:

OOSTERBAAN & LE COINTRE

Galilea,
gezien, toe
overal ziel
Golgotha's
wolken va
hof weer
vorst; het
uitgegoten
het Finkst
ben bestre
zullen in
menschen.

Dat zal
geboorte d
nieuwe par
zal openba
volkomen l
de blide
zing zullen
waarvan d
daarbij gee
veel. Maar
in Zijn niet
ten, doch
genezing. I
toevallig, n
bestaat, he
eerste para
zeer goed
welbelagen
vernieuwde
en het zee
boemen, m
ook de vro
deren. Allo
toe. Maar
en kwel
vredigt.
geboorte d
lust te he
geworden.

tot gezin
Gods vruch
ling van d
Maar nu
kunnen ge
Daarom bee
denen". B
die Hem n
legenen aan
het uiterste
noch uit t
Heelmeester
om zoo te z
van den bo
van Gods
boom der
en eten.

Hoor nu,
de licht: al
Zelfs de b
pronklof, d
doel. Elke
wat in u t
galle: al Ge
moet; en d
de verste.

Maar nu
kunnen ge
Daarom bee
denen". B
die Hem n
legenen aan
het uiterste
noch uit t
Heelmeester
om zoo te z
van den bo
van Gods
boom der
en eten.

Hoor nu,
de licht: al
Zelfs de b
pronklof, d
doel. Elke
wat in u t
galle: al Ge
moet; en d
de verste.